

Varje elev bör ha tillgång till dator och alla som har behov av anpassningar bör också få det, säger Lars-Göran Gustafsson.

Därför behöver varje elev

Han är specialpedagog och expert på IT-verktyg som underlättar studier för elever som har läs- och skrivsvårigheter.

Lars-Göran Gustafsson har själv haft svårigheter som han övervunnit med hjälp av IT-verktyg av olika slag.

Lars-Göran Gustafsson arbetar idag inom hjälpmedelsverksamheten i Dalarnas landsting med uppgift att bland annat fortbilda lärare.

Som papper och penna

Att använda dator är idag lika självklart som att använda papper och penna, resonerar Lars-Göran.

Risken för att det blir tekniskt strul om datorer snabbt blir vanligare i klassrummen avskräcker inte.

–Det var inte länge sedan skolor ville förbjuda mobiltelefoner, men idag är det nästan en förutsättning att man har mobil i skolan. Utvecklingen går fort och det är svårt att förutsäga vad som kommer att hända.

En sak som Lars-Göran Gustafsson upplever som ett allvarligt problem är

ojämlikheten mellan hur stödet ser ut i olika skolor.

–Det borde finnas gemensamma riktlinjer som en grundplatta för skolorna men därutöver bör det vara flexibelt hur stödet utformas, säger han.

Små datorer

Att utrusta alla elever med var sin dator kan låta komplicerat, men det har blivit allt enklare i takt med att det kommer nya små och lätthanterliga minidatorer, som är praktiska att ta med sig.

–Men om man väljer en minidator måste man förvissa sig om att den inte är alltför klen, att processorn är tillräckligt snabb och att skärmen inte är svår att se på, säger Lars-Göran Gustafsson.

Snart kan även en avancerad mobiltelefon vara ett riktigt bra alternativ.

–Mobiltelefoner är redan en oerhörd hjälp, till exempel om man använder den med ett scannerprogram som gör det möjligt att scanna in text och skapa ljudfiler. Då måste man dock se upp med reglerna, så att man inte bryter mot upphovsrättslagen, säger Lars-Göran Gustafsson.

Om eleven då inte får någon dator i

En självklarhet. Lars-Göran Gustafsson betraktar datorn som ett lika självklart hjälpmedel som pennan.

Hjälpslösningar för elever med läs- och skrivsvårigheter

ICAP erbjuder bl.a.

- Förslag på alternativa verktyg
- Utprovning
- Utbildning

Göteborg Stockholm

Tel: 031-721 44 78 Tel: 08 - 55 11 12 00

E-post: info@icap.nu E-post: stockholm@icap.nu

www.icap.nu

Välkommen till Björklidens yrkessärgymnasium

Björklidens Gymnasium i Knäred i Halland är ett yrkes-särgymnasium med internat för Dig med funktionsnedsättning.

Du har möjlighet att välja mellan 3 yrkesprogram: Storhushåll, Park och Miljö och Estetiskt program. På skolans internat får du träna för ett framtida eget boende samt hjälp med att hitta ett eget fritidsintresse. Björklidens Gymnasium är en skola där du kan känna Dig som hemma!

För information kontakta: Tel. 0430 – 500 20
Rektor Inger Reinfeldt www.bjorklidensgymnasium.com

en bärbar dator

skolan, trots att det skulle kunna minska svårigheterna?

–Det är klart att man då ska ta strid som förälder. Det är ju så Sverige förändras – de som kan prata för sig och sätta press får sin vilja igenom.

–Tyvärr innebär det att de som har störst behov ofta inte får gehör. De som är mest utsatta har ofta en oerhörd respekt för skolan och har sämre möjligheter att prata för sig och sina barn, säger Lars-Göran Gustafsson som önskar att Skolverket gav mer tydliga direktiv om att alla elever ska ha samma förutsättningar.

Nyckeltal får bestämma

–De flesta kommuner strävar nog mot att ge bra stöd, men det finns också exempel på att kommuner låter nyckeltalen styra hur många datorer per elev det ska finnas. Det är inte bra om byråkratin tar över bedömningen av om eleverna behöver datorer eller inte.

Lika viktigt som att se till att eleverna får datorer är att göra datorverktygen tillgängliga och fullt användbara.

–Man måste kartlägga behoven och sedan analysera och prova ut verktyg som

passar. Det behövs både anpassningar och utbildning för att datorn ska bli ett naturligt verktyg i elevens studiesituation, påminner Lars-Göran Gustafsson om.

Ökar möjligheterna

Med datorer ökar möjligheterna att driva studier på distans, vilket kan vara till stor hjälp för elever som behöver extra stöd.

Lars-Göran Gustafsson arbetar med ett projekt som siktar på att ta fram en vägledning kring vad som behövs för att lyckas med distansstudier om man har funktionsnedsättningar.

–Högskolan i Dalarna har mycket erfarenhet av distansstudier och tack vare det har högskolan kunnat ge mer individuellt stöd än någonsin tidigare, säger Lars-Göran Gustafsson som nu hoppas kunna bygga vidare på dessa erfarenheter för att fler elever på alla nivåer ska få glädje av möjligheterna.

–Vi har sökt pengar för att genomföra ett nytt projekt som gör att vi kan ligga i framkant när det gäller distansstudier. Vi tror att detta kan lösgöra resurser för ökat individuellt stöd, säger Lars-Göran Gustafsson. +

Hur bygger man upp IT-verktygen i datorn?

Det finns flera olika alternativ.

- ★ Programvarorna kan vara lokalt installerade på den egna datorn. Man får då själv ordna med uppgraderingar och kan behöva tillgång till support.
- ★ Om man inte har programmen på den egna datorn kan de vara tillgängliga via skolans lokala nätverk eller via Internet, till exempel genom tjänsten "Elevskrivbordet". Då behöver man inte installera programmen själv och behöver inte tänka på att uppgradera dem. Man kan räkna med att programmen alltid fungerar, men å andra sidan kan de bli långsammare eftersom de körs via nätverk.

Skoldatatek

Mera fakta om skoldatatek finns på www.skoldatatek.se

Bärbar dator i skolan

Lars-Göran Gustafssons checklista för vilka krav man ska ställa på en bärbar dator i skolarbetet kan sammanfattas så här:

- ★ Lätt att ta med.
- ★ Bildskärm som klarar olika ljusförhållanden.
- ★ Lång batteritid, så att man slipper ansluta sladdar alltför ofta, eftersom det stjäl tid.
- ★ Helst fullstort tangentbord.

★ Tystgående – en brusande fläkt kan skapa mycket irritation.

- ★ Trådlöst nätverk.
- ★ En bra "minidator" kan också vara ett alternativ, men då måste man vara extra noggrann med att välja en modell som inte är alltför klen.

Basverktyg till datorn
Exempel på basverktyg till datorn, som rekommenderas av Lars-Göran

Gustafsson.

- ★ Microsoft Word, vars inbyggda rättstavningsfunktion räcker långt.
- ★ StavaRex, ett nödvändigt komplement för den som har dyslexi. (En utveckling av StavaRätt 3.)
- ★ SpellRight, motsvarande program på engelska.
- ★ Ordlistor som SAOL Plus (anpassad för dyslektiker), Gustava Ordböcker, SpellRight och WordFinder (som är särskilt bra för faktatexter).

★ Digitalt fickminne.

- ★ Svensk talpenna.
- ★ Scannerpenna C-pen 20.
- ★ Daisyspelare som VictorReader och Milestone (med hjälp av intyg kan man få all kurslitteratur inläst).
- ★ Interaktiv whiteboard (så att elever kan få alla anteckningar på papper direkt).
- ★ Mindmaps (tankekartor som hjälper till att strukturera information, gratisprogram finns att ladda ned).